

Katowice, dnia 4 sierpnia 2004 r.

Znak: WK-0901/13/2004

Pan
Wójt Gminy
Świerklaniec

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 9 lutego do 12 marca oraz od 13 maja do 2 czerwca 2004 roku kontrolę kompleksową w zakresie gospodarki finansowej gminy za lata 2002-2003. Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole z dnia 4 czerwca 2004 roku, którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Niżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości i uchybienia, wskazując zarazem wnioski zmierzające do ich usunięcia oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. w Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

I. W zakresie gospodarki nieruchomościami

- *W wykazach nieruchomości oraz w ogłoszeniach o przetargach na sprzedaż nieruchomości w 2002 i 2003 roku nie podawano terminu do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje prawo pierwokupu w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. w Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.), czym naruszono art. 35 ust. 2 pkt 12 tej ustawy oraz § 12 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania przetargów na zbycie nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność gminy (Dz.U. z 1998 r. Nr 9 poz.30). Skutkiem tej nieprawidłowości jest narażenie Gminy na odpowiedzialność odszkodowawczą na rzecz 3 osób, którym przysługiwało prawo pierwokupu.*
- *W 2002 r. Gmina sprzedała nieruchomość złożoną z działek nr 192 oraz nr 195, a w 2003 r. działki nr 558/6 oraz 2332/71, które stanowiły odrębne nieruchomości. Pomimo, iż wartość każdej z nieruchomości przewyższała 50.000 zł nie zamieszczono w prasie lokalnej ogłoszeń o przetargach na sprzedaż w/w nieruchomości czym naruszono § 6 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1998 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania przetargów na zbycie nieruchomości*

stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność gminy (Dz. U. z 1998 r. Nr 9, poz. 30). Skutkiem nieprawidłowości było ograniczenie jawności postępowania przy obrocie nieruchomościami gminnymi, ograniczenie ilości potencjalnych nabywców, utrata możliwości osiągnięcia korzystniejszych cen sprzedaży, a co za tym idzie większych wpływów do budżetu gminy.

Przyczyną nieprawidłowości było zaniedbanie obowiązków przez pracownika oraz brak nadzoru ze strony Kierownika Referatu Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami.

- Zbycie bez przetargu nieruchomości stanowiącej działkę nr 531/6 o powierzchni 0,9377 ha za cenę 168.786 zł oraz nieruchomości złożonej z działki nr 529/6 o powierzchni 1,6287 ha za cenę 293.559 zł z naruszeniem przepisów art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. w Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.), zgodnie z którym zwalnia się z obowiązku organizowania kolejnych przetargów jeżeli drugi przetarg na zbycie danej nieruchomości zakończył się wynikiem negatywnym i zezwala na zbycie tej nieruchomości w drodze rokowań. W tym wypadku od 1998 r. bezskutecznie przeprowadzano przetargi na zbycie powyższych nieruchomości, ale jako jedna nieruchomość, łącznie z działką 530/6. Skutkiem błędnej interpretacji wskazanego powyżej przepisu przez Kierownika Referatu Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami było ograniczenie dostępu potencjalnych nabywców, a tym samym możliwości uzyskania korzystniejszej ceny.

- W dniu 14.01.2002 r. dokonano zamiany nieruchomości oznaczonej nr 1418/225 i 1411/220 stanowiącej mienie komunalne na nieruchomość złożoną z działek nr 2266/344 i 2267/344 stanowiącej własność osoby fizycznej. Zgodnie z protokołem uzgodnień z 11 grudnia 2001 r. stwierdzono, iż strony ustalają, że nieruchomości podlegające zamianie są jednakowej wartości, która wynosi dla każdej z nich 18.600 zł. Do dokumentacji dołączono jedynie operat szacunkowy sporządzony 3 kwietnia 2001 r. wyceniający wartość działki nr 225 na kwotę 66 800 zł. Zamienione nieruchomości stanowiące własność gminy tj.: nr 1418/225 i 1411/220 powstały z podziału dwóch działek: nr 225 oraz nr 998/220. W dokumentacji brak jest operatów szacunkowych wyceniających wartości konkretnych zamienianych nieruchomości 1418/225, 1411/220 – stanowiące własność gminy oraz 2266/344, 2267/344 stanowiące własność osoby fizycznej. Naruszono tym samym art. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.), który stanowi, iż w każdym przypadku jeżeli istnieje potrzeba określenia wartości nieruchomości, wartość tę określają rzeczoznawcy majątkowi, o których mowa w przepisach rozdziału I działu V tej ustawy. Nieprawidłowość spowodowana była podpisaniem przez Wójta umowy zamiany bez dokonania wyceny wartości zamienianych nieruchomości. Tym samym nie dochowano należytej staranności przy zarządzaniu mieniem gminnym.

Wniosek nr 1

Opracować procedury wewnętrznej kontroli finansowej w zakresie sprzedaży i zamiany nieruchomości celem dochowania należytej staranności przy gospodarowaniu mieniem komunalnym oraz realizacji dochodów, stosownie do postanowień art. 35a ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

II. W zakresie organizacji i kontroli wewnętrznej

- *Gmina Świerklaniec posiada 14 jednostek organizacyjnych. W latach 2002-2003 Wójt Gminy nie przeprowadził żadnej kontroli w zakresie ustalania procedur kontroli wewnętrznej przez kierowników tych jednostek organizacyjnych oraz przestrzegania tych procedur poprzez coroczną kontrolę co najmniej 5% wydatków tych jednostek, co jest niezgodne z art.127 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (tekst jedn. w Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.). Przyczyną nieprawidłowości jest pominięcie przez Wójta Gminy zmian ustawy o finansach publicznych w zakresie kontroli finansowej podległych jednostek organizacyjnych, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2002 roku. Powyższa nieprawidłowość skutkuje całkowitym brakiem nadzoru nad prawidłowością gospodarki finansowej podległych jednostek organizacyjnych.*

Wniosek nr 2

Przeprowadzić na podstawie art. 127 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. w Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) w 2004 r. kontrolę wszystkich jednostek organizacyjnych w zakresie przestrzegania realizacji procedur kontroli oraz przeprowadzania wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków o których mowa w art. 35 a ust. 2 pkt 1 ustawy.

III. W zakresie podatków

- *Podatnicy podatku od nieruchomości od osób prawnych o numerach ewidencyjnych 31 i 40 złożyli deklaracje podatkowe na 2003 r. w których w porównaniu do roku 2002 nie wykazali powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jednocześnie w czasie pomiędzy złożeniem deklaracji na 2002 i 2003 rok podatnicy ci nie zgłaszali organowi podatkowemu żadnych zmian w przedmiocie opodatkowania. Pomimo tego organ podatkowy nie wyjaśniał zasadności dokonania takich zmian w podatku na 2003 rok, a tym samym nie dokonał zgodnie z art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 1997 r. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.) czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami.*
- *Osoby fizyczne, wymienione w protokole kontroli, nabyły w 2003 roku od Gminy Świerklaniec nieruchomości i nie zgłosiły tego faktu organowi podatkowemu. Jednocześnie Referat Gospodarki Gruntami i Rolnictwa Urzędu Gminy przekazywał do Referatu Podatkowego akty notarialne umów kupna-sprzedaży nieruchomości. Pomimo tego organ podatkowy nie podjął czynności zmierzających do opodatkowania zbytych nieruchomości. Skutkiem takiego zaniechania jest zmniejszenie wpływów dochodów Gminy z tytułu podatku od nieruchomości. Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zaniedbanie obowiązków przez pracowników Referatu Podatków oraz brak nadzoru w tym zakresie ze strony Skarbnika.*

Wniosek nr 3

Wszczęć postępowanie podatkowe w trybie art. 165 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 1997 r. Nr 137, poz. 926 z późn. zm.) w stosunku do podmiotów podatku od nieruchomości, o których wyżej mowa w celu ustalenia zobowiązań podatkowych, zgodnych ze stanem

faktycznym oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami przygotowującymi decyzje wymiarowe.

IV. W zakresie wydatków bieżących

- *W latach 2002 i 2003 nienależnie wypłacono wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w łącznej wysokości 1.680 zł. W miesiącach VII, VIII, IX, X, XI, XII 2002 r. oraz III, IV, V, VII, VIII, IX, X, XII 2003 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zbierała się na posiedzeniach w składzie dwóch osób, za które członkowie otrzymywali wynagrodzenie w wysokości 60 zł za każde posiedzenie. Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczyła 16 członków do dnia 28.11.2002 r. oraz 15 członków od dnia 29.11.2002 r. Zasady wynagradzania dla członków GKRPA określiła Rada Gminy w Uchwale Nr XXVI/22/2000 z dnia 23.08.2000 r. Zgodnie z postanowieniami tej Uchwały członkom Komisji przysługiwało wynagrodzenie za każde posiedzenie Komisji. Jednakże stosownie do brzmienia zapisu rozdz. II § 2 pkt 5 Regulaminu Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowiącego załącznik do uchwały nr XXXVII/262/97 Rady Gminy z dnia 16 czerwca 1997 r. posiedzenie komisji jest prawomocne gdy uczestniczy w niej połowa członków. Wyżej wymienione składy dwuosobowe Komisji nie spełniały więc wymogów prawomocności niezbędnej do wypłacenia wynagrodzenia za udział w posiedzeniu. Przyczyną była błędna interpretacja zasad wypłacania wynagrodzeń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Listy wypłat zatwierdzał Pan Jan Gajda – Wójt Gminy oraz Pani Barbara Kwaśnik – Zastępca Wójta Gminy.*

Wniosek nr 4

Wystąpić do członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którzy w latach 2002-2003 pobrali nienależne wynagrodzenia za posiedzenia dwuosobowych składów tejże Komisji o zwrot do budżetu gminy kwot tych wynagrodzeń. W przypadku odmowy wyegzekwować kwoty wypłaconych wynagrodzeń od pracowników odpowiedzialnych za ustalenie i wypłacenie powyższych świadczeń stosując zasady określone w przepisach działu piątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

- *Dopuszczenie do zapłacenia z odsetek w kwocie 66.678 zł oraz kosztów procesowymi w wysokości 16.965 zł wskutek nieterminowego uregulowania zobowiązania w wysokości 147.000,04 zł wynikającego z faktury VAT nr 275/X/00 z dnia 26.10.2000 r. z wystawionej na kwotę 536.186,84 zł przez wykonawcę budowy oczyszczalni ścieków. Wykonawca wniósł sprawę do Sądu Okręgowego w Kielcach, Wydziału Cywilnego z powództwem o zapłatę rachunku. Sąd na podstawie wyroku z dnia 19.09.2002 r. nakazał Gminie zapłacić zaległość wraz odsetkami i kosztami procesowymi. W dniu 7.01.2003r. Wójt Gminy zawarł porozumienie z wykonawcą, w którym zobowiązał się do zapłaty do dnia 10.01.2003r zasądzonej wyrokiem kwoty 147.000,04 zł., kosztów procesu oraz połowy odsetek. Pozostała część odsetek została Gminie rozłożona na 24 miesięczne raty. Wstrzymanie zapłaty części faktury, nastąpiło na skutek uznania przez Gminę, że wykonawca niewłaściwie wykonał roboty budowlane oraz że dostarczył Gminie nieprzydatne urządzenia. Zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Kielcach Gmina*

winna była zapłacić pełną wysokość wynagrodzenia wykonawcy wynikającą z faktury a dopiero następnie dochodzić roszczeń od wykonawcy. Sąd wskazał również, że Gmina na etapie przystępowania do realizacji inwestycji nie przeanalizowała dokumentów składanych przez wykonawcę, w wyniku czego zawarto umowę na dostarczenie spornych urządzeń technicznych.

V. W zakresie udzielania dotacji

- W dniu 13.03.2002 r. podpisana została z LKS „Orzeł” w Nakle Śląskim umowa o dotację. W aneksie nr 1 do w/w umowy przesunięto termin rozliczenia przez klub II transzy dotacji na dzień 31.12.2002 r. a następnie aneksem nr II termin ten znów przesunięto na dzień 21.01.2003 r. W dniu 7.03.2003 r. podpisana została kolejna umowa o dotację dla w/w klubu. Aneksem nr 1 przesunięto jednakże termin rozliczenia II transzy dotacji na dzień 31.12.2003 r. W skutek podpisania ww. aneksów naruszono zasady rozliczania dotacji udzielonych z budżetu gminy na podstawie art. 118 ustawy o finansach publicznych podmiotom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych określone w Uchwale Rada Gminy Nr XXIV/188/2000 z dnia 10.06.2000 r., zgodnie z którymi termin ostatecznego rozliczenia dotacji przez dotowany podmiot to dzień 15 grudnia roku na który dotacja została udzielona.

Ponadto, przepisy uchwały Nr XXIV/188/2000 Rady Gminy z dnia 10 czerwca 2001 r. do rozliczania dotacji przez podmiot dotowany wymagały zamieszczenia na oryginale rachunków zapisu o dotacji z Gminy Świerklaniec. Ustalono, że do rozliczenia dotacji udzielonej LKS „Orzeł” przyjęto kopie rachunków, które nie posiadały takiej adnotacji. Do rozliczenia I transzy dotacji na 2002 rok przyjęte zostały również cztery rachunki wystawione na rzecz dotowanego w/w klubu w dacie sprzed zawarcia umowy o dotację na łączną kwotę 734,89 zł, na którą składały się:

- o kwit sędziowski z dnia 09.03.2002 r. na kwotę 33,20 zł,
- o faktura VAT nr 181/02 z dnia 12.02.2002 r. na kwotę 44,46 zł,
- o faktura VAT nr 7/02/DET z dnia 12.02.2002 r. na kwotę 549,98 zł,
- o faktura VAT nr F1018/2508/02 z dnia 08.02.2002 r. na kwotę 107,25 zł.

Nierzetelne wykonywanie obowiązków przez pracownika odpowiedzialnego za rozliczanie dotacji oraz niewłaściwy nadzór nad rozliczaniem dotacji spowodowało pobranie przez dotowany podmiot nienależnej kwoty w wysokości łącznej 734,89 zł.

Wniosek nr 5

Uszczegółwić procedury kontroli w zakresie rozliczania dotacji udzielanych z budżetu gminy oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami wykonującymi te czynności, mając na uwadze art. 35 a ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. w Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

VI. W zakresie długu publicznego.

- W dniu 1 lipca 2003 r. Wójt Gminy podpisał umowę nr 5714/26/2003 o kredyt długoterminowy w wysokości 800.000 zł. z Bankiem Spółdzielczym w Świerklańcu oraz Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie na okres od dnia 1 lipca 2003 r. do dnia 10.06.2006 r. bez stosownego upoważnienia Rady Gminy wyrażonego w uchwale, co było niezgodne z art. 18 ust. 2 pkt 9 ppkt c ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. w Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), zgodnie z którym do

wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów.

Kredyt został zaciągnięty w ramach kwot zawartych w załączniku nr 3 do uchwały budżetowej na 2003 rok (Uchwała Nr IV/66/03 Rady Gminy z dnia 31 stycznia 2003 r.) w pozycji "Dochody budżetowe, Przychody" § 952 Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym - 1.500.000 zł, w tym 800.000 zł – kredyt bankowy.

Powodem nieprawidłowości było błędne przekonanie, iż kwota kredytu wykazana w podziałce klasyfikacji budżetowej zamieszczona w uchwale budżetowej stanowi wystarczające upoważnienie rady gminy do zawarcia umowy kredytu długoterminowego.

- W dniu 9 października 2002 r. podpisana została przez Wójta Gminy oraz przez Zastępcę Wójta umowa pożyczki długoterminowej nr 115/2002/74/OA/no/P z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, na kwotę 237.244 zł bez upoważnienia Rady Gminy, co było niezgodne z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. c ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.). Rada Gminy w Uchwale Nr XLIX/410/02 z dnia 27.05.2002 r. wyraziła zgodę na zaciągnięcie pożyczki tylko w wysokości 200.000 zł. Przyczyną nieprawidłowości był brak należytej staranności przez Zarząd Gminy, który nie wystąpił do Rady Gminy o zwiększenie kwoty do jakiej Zarząd Gminy mógł zaciągać pożyczki.

Reasumując należy stwierdzić, że przyczyną występujących w gminie nieprawidłowości było niewłaściwe wykonywanie obowiązków przez pracowników merytorycznie odpowiedzialnych oraz brak właściwego nadzoru ze strony kierownictwa nad pracownikami. W związku z tym należy wzmocnić nadzór poprzez opracowanie szczegółowych procedur kontroli wewnętrznej oraz wyciągnąć konsekwencje służbowe w stosunku do osób odpowiedzialnych za niewłaściwe wykonywanie obowiązków służbowych.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. w Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, w **terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń w **zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, w **terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.